

HANDBOEK FISCALE PROCEDURE BTW

Fiscale Handboeken

Handboek fiscale procedure btw

2021

Prof. Dr. Ilse DE TROYER

KU Leuven – campus Brussel, Faculteit Economie
en bedrijfswetenschappen

Prof. Dr. Luk VANDENBERGHE

Universiteit Antwerpen, Faculteit Rechten

Derde editie

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Handboek fiscale procedure btw. Derde editie
Ilse De Troyer en Luk Vandenberghe

© 2021 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1135-9

D/2021/7849/75

NUR 826

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Stefaan Verboven | LetterLust

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD

Dit boek biedt een globaal overzicht van de fiscale procedure op het vlak van de btw. Achtereenvolgens komen aan bod: de aangifte en controle, de bewijsmiddelen, de vorderingen van de administratie, de betaling en invordering van btw-schulden en de vorderingen van de belastingplichtige.

De specifieke werking van het btw-systeem, met regelmatige aangifte- en betalingsverplichtingen en rechtstreekse toerekeningen van btw-aftrekken en btw-teruggaven op verschuldigde btw, en met tal van uitzonderingsbepalingen, heeft tot gevolg dat deze btw-procedureregeling nogal complex is.

Bovendien blinkt de toepasselijke wetgeving niet uit in duidelijkheid en coherentie. Het feit dat procedurele bepalingen niet alleen opgenomen zijn in het Btw-wetboek zelf, maar ook uitgewerkt zijn in de koninklijke besluiten ter uitvoering van het Btw-wetboek – waarbij de overeenstemming tussen de basisbepalingen en de uitvoeringsbepalingen bovendien niet altijd gegarandeerd is – maakt de hele materie nog een stuk ingewikkelder. Dit leidt bij de toepassing in de praktijk tot heel wat vragen en discussies, die ook voor verdeeldheid zorgen in de rechtspraak.

In dit boek wordt ernaar gestreefd om deze ingewikkelde wetgeving toch op een gestructureerde en eenvoudige wijze uiteen te zetten en te illustreren met een heel aantal voorbeelden.

Het belang van de naleving van de procedureregels leidt ertoe dat dit handboek niet alleen van nut kan zijn voor studenten, maar ook voor belastingplichtigen en hun raadgevers.

De tekst is bijgewerkt tot 15 maart 2021.¹

1 In dit boek wordt bij de bespreking van de kennisgevingsverplichtingen rekening gehouden met de huidige wetgeving.

Een wet van 26 januari 2021 (*BS* 10.02.2021) bepaalt dat elk bericht in het kader van de toepassing van de btw in de toekomst in principe aan de belastingplichtige ter beschikking gesteld zal worden via een elektronisch platform (art. 53*octies*, § 3 WBTW, zoals vervangen door art. 48, 2° wet 26.01.2021). De communicatie door de belastingplichtige zal in principe ook via het elektronisch platform moeten gebeuren (art. 69*ter*, § 1 WBTW, zoals vervangen door art. 56 wet 26.01.2021). Deze regeling treedt pas in werking op 1 januari 2025, tenzij de koning een vroegere datum van inwerkingtreding vastlegt (art. 219 van deze wet).

Eén voor de btw relevant aspect treedt al in werking in 2021: elk bericht dat door de belastingplichtige per post wordt verzonden naar de FOD Financiën, betreffende de toepassing van de btw, wordt vanaf 1 april 2021 al ingescand en op het elektronisch platform bewaard (art. 53*octies*, § 2 WBTW, zoals vervangen door art. 48, 1° van deze wet, en art. 222 van deze wet).

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
------------------------	---

DEEL 1.

AANGIFTE EN CONTROLE

Inleiding	3
------------------------	---

Hoofdstuk 1.

De aangifte als grondslag voor de btw-heffing	5
--	---

Aangifte van de aanvang, wijziging of stopzetting van een btw-activiteit	5
--	---

De periodieke of bijzondere btw-aangifte	6
--	---

Andere aangifteverplichtingen met het oog op de controle van andere belastingplichtigen	8
--	---

Intrastat-aangifte	10
--------------------------	----

Hoofdstuk 2.

Controle en onderzoek	11
------------------------------------	----

§ 1. Onderzoeksbevoegdheden	11
-----------------------------------	----

A. Onderzoek van de boekhouding	11
---------------------------------------	----

Bewaringsplicht	11
-----------------------	----

Specifieke richtlijnen in verband met de digitale bewaring van facturen	13
--	----

Recht van de administratie op inzage en kopieernaam	15
---	----

Plaats van de voorlegging ter inzage	17
--	----

Bevoegdheid van de administratie om boekhoudkundige stukken mee te nemen	18
---	----

B. Vragen om inlichtingen	19
---------------------------------	----

Algemeen	19
----------------	----

Zwijgrecht?	20
-------------------	----

Inlichtingen van banken	21
-------------------------------	----

Inlichtingen van openbare diensten en instellingen	21
--	----

C. Toegang tot de bedrijfslokalen	23
---	----

D. Controle van het vervoer van goederen	29
--	----

E.	Verplichtingen lastens de eigenaar van een pas opgericht gebouw . . .	29
F.	Samenwerking tussen belastingdiensten	30
	Uitwisseling van gegevens op nationaal vlak	30
	Samenwerking op internationaal vlak	31
§ 2.	Onderzoekstermijnen	33
A.	Algemene onderzoeksbevoegdheid binnen de gewone verjarings- termijn	34
B.	Doelgebonden onderzoeksmogelijkheden binnen de verlengde verjaringsstermijn bij aangetoonde niet-aangifte of onrechtmatige vrijstelling of aftrek	35
	Beoogde situaties	35
	Beperkte onderzoeksbevoegdheid	36
C.	Verlengde onderzoekstermijn in geval van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden	39
	Beoogde situaties	39
§ 3.	Gevolgen in geval van niet-naleving	39
A.	Niet-naleving door de belastingplichtige	39
B.	Niet-naleving door de administratie	40

DEEL 2.

DE BEWIJSMIDDELEN VAN DE ADMINISTRATIE

Inleiding	49
----------------------------	----

Hoofdstuk 1.

Algemeenheden betreffende het bewijs	51	
§ 1. De bewijslast	51	
A.	Verdeling van de bewijslast	51
B.	Tijdstip van het te leveren bewijs	55
C.	Rechtmatig vertrouwen	55
D.	Evenredigheid van de aan de belastingplichtige opgelegde bewijslast	60
§ 2.	Bewijskracht van akten en herkwalificatie	63
§ 3.	Akkoorden en voorafgaande beslissingen	66
A.	Akkoorden met de administratie	66
B.	Rulingverzoeken bij de Belgische rulingdienst	67
C.	Verzoeken voor grensoverschrijdende rulings van verschillende btw-administraties	70

Hoofdstuk 2.	
De toepassing van feitelijke en wettelijke vermoedens	73
§ 1. Feitelijke vermoedens	73
A. Algemeen	73
B. De weerslag van bijkomende taxaties in de inkomstenbelasting	79
Algemeen	79
De weerslag van akkoorden tot verhoging van de winst inzake directe belastingen	80
Weerslag van een aanvullende aanslag in de inkomstenbelasting op grond van tekenen en indicïën	81
§ 2. Wettelijke vermoedens	83
A. Wettelijke vermoedens betreffende de levering van goederen	84
B. Wettelijke vermoedens betreffende diensten	87
C. Wettelijke vermoedens betreffende invoer	87
D. Wettelijke vermoedens betreffende de intracommunautaire verwervingen	88
E. Wettelijke vermoedens betreffende de oprichting van een gebouw ..	89
Hoofdstuk 3.	
Het proces-verbaal	91
§ 1. De bijzondere bewijskracht van het proces-verbaal	91
A. Draagwijdte van de bijzondere bewijskracht	91
B. Verlies van de bijzondere bewijskracht	93
§ 2. Geldigheidsvoorwaarden	94
A. Formele en inhoudelijke vereisten	94
B. Termijn voor de opstelling van een proces-verbaal	95
Hoofdstuk 4.	
De deskundige schatting	99
§ 1. Toepassingsgevallen	99
§ 2. Procedure	101
§ 3. Draagwijdte van het advies van de deskundigen	104
Hoofdstuk 5.	
De ambtelijke aanslag	107
§ 1. Toepassingsgevallen	107
§ 2. Procedure	109
§ 3. Tegenbewijs	110

DEEL 3.
NAVORDERINGEN VAN DE ADMINISTRATIE

Inleiding 113

Hoofdstuk 1.

De administratieve fase van een geschil betreffende een navordering 115

§ 1. Initiatief van de administratie 115

§ 2. Reactie van de belastingschuldige 115

 A. Mogelijkheden voor de belastingschuldige 115

 B. Verzoek om bemiddeling 119

 Voorlegging aan de fiscale bemiddelingsdienst 119

 Voorlegging aan de federale ombudsman 120

 C. Draagwijdte van een akkoord 120

 Principe: bindend karakter van de dadingen wat betreft de feiten .. 120

 Herroeping of wijziging van een akkoord 121

 Betaling van de gevorderde belasting als schuldenkenning? 122

Hoofdstuk 2.

De gerechtelijke fase van een geschil betreffende een navordering 123

§ 1. De formalisering van de administratieve vordering 123

 A. De uitvoerbaarverklaring van het innings- en invorderingsregister 123

 B. Kennisgeving van de verantwoording van de belastingschuld 123

 C. Het innings- en invorderingsbericht 125

 D. Verbeterende innings- en invorderingsregisters 126

§ 2. De gerechtelijke procedure 126

 A. Inleiding van het geschil 126

 B. Inleiding van een rechtsvordering vóór de uitvoerbaarverklaring van de vordering van de administratie 127

 C. Verloop van de gerechtelijke procedure 128

 Eerste aanleg 128

 Hoger beroep en cassatie 132

§ 3. Alternatief: de btw-vordering voor de strafrechter (“una via”-regeling) 133

Hoofdstuk 3.

Verjaringstermijnen betreffende btw-navorderingen 137

§ 1. De verschillende verjaringstermijnen 137

 A. Inleiding: de datum van de oorzaak van opeisbaarheid 137

 Niet aan de Staat betaalde btw 137

Te veel in aftrek gebrachte btw	141
Boeten wegens het niet naleven van btw-verplichtingen	141
B. De gewone verjaringstermijn	142
Niet aan de Staat betaalde btw	142
Te veel in aftrek gebrachte btw	142
Boeten wegens het niet naleven van btw-verplichtingen	143
C. De langere verjaringstermijn bij aangetoonde niet-aangifte of onrechtmatige vrijstelling of aftrek	143
Beoogde situaties.	143
Precisering van het begrip “handelingen die niet zijn aangege- ven”	145
Precisering van het begrip “aantonen”	145
Bewijskrachtige gegevens: ook eigen gegevens.	146
Belang van het tijdstip van verkrijging van de gegevens die aanleiding geven tot de verlengde verjaringstermijn?	146
Geen voorafgaande kennisgeving vereist	146
D. Langere navorderingstermijn in geval van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden	146
Beoogde situaties.	146
Voorafgaande kennisgeving vereist	147
E. Bijzondere verjaringstermijn in geval van deskundige schatting	149
§ 2. Stuiting en schorsing van de verjaring	149
A. Stuiting van de verjaring	149
B. Schorsing van de verjaring	151

DEEL 4.

BETALING EN INVORDERING VAN BTW-SCHULDEN

Inleiding	155
Hoofdstuk 1.	
De betaling	157
§ 1. De betalingsverplichting en de gevolgen van niet-betaling.	157
A. Algemeen	157
Betalingstermijn in functie van de btw-aangifte	157
Niet-vrijwillige betaling leidt tot gedwongen uitvoering	157
Aanrekening van gedeeltelijke betalingen	158
B. Nalatigheidsintresten	158
§ 2. Verzoeken om tijdelijk of onbeperkt uitstel van betaling	160
A. Tijdelijk uitstel van betaling	160
B. Onbeperkt uitstel van de invordering van btw-schulden.	161
Toepassingsvoorwaarden.	161
Procedure	162

Hoofdstuk 2.

De invordering	165
§ 1. De tenuitvoerlegging van de vordering.	165
A. Voorafgaande aanmaning	165
B. Onderzoeksbevoegdheden van de ontvanger	166
C. De vervolging van de schuldenaar	167
§ 2. Waarborgen die los staan van een al bepaalde schuld	169
A. Inbeslagname van goederen bij aanwijzingen van ernstige fraude. .	169
B. Inbeslagname bij invoer zonder aangifte	170
§ 3. Medeaansprakelijkheden	170
A. Hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders in geval van fout ..	170
B. Specifieke btw-medeaansprakelijkheidsregelingen	174
§ 4. Bijzondere waarborgen voor de inning van de btw	178
A. Algemeen voorrecht en wettelijke hypotheek	178
B. Aanzuivering door aanwending van btw-tegoeden	179
C. Schuldvergelijking op grond van artikel 334 van de programma- wet van 27 december 2004.	179
D. Kennisgevingsverplichting en aansprakelijkheid bij overdracht van goederen	180
1° Kennisgevingsplicht en aansprakelijkheid van notarissen bij overdracht van onroerende goederen of vestiging van hypotheken	180
2° Kennisgevingsverplichting bij erfopvolgingen.	182
3° Kennisgevingsplicht en aansprakelijkheid van ambtenaren belast met de openbare verkopen van roerende goederen	183
E. Hoofdelijke aansprakelijkheid van de overnemer van een handelszaak	183
F. Pauliaanse vordering	185
G. Internationale invorderingsbijstand	186
§ 3. Gevolgen van een betwisting van het innings- en invorderingsregister voor de invordering	187
A. Algemeen	187
B. De inhouding van btw-tegoeden	188
Beoogde situaties.	188
Rechtspraak eist werkelijke controlebevoegdheid van de rechter ...	189
§ 4. Verjaring van de invordering	192

DEEL 5.

VORDERINGEN VAN DE BELASTINGSCHULDIGE

Inleiding	197
------------------------	-----

Hoofdstuk 1.

Administratieve fase van de vordering tot aftrek en teruggaaf van btw	199
---	-----

§ 1. Normale wijze van recuperatie van btw	199
A. Recuperatie via de periodieke btw-aangifte	199
B. Bijzondere gevallen van recuperatie via een aangifte	213
C. Teruggaafverzoeken buiten een aangifte.	214
§ 2. Verzoeken om teruggaaf van btw die door de administratie werd nagevorderd.	215
§ 3. Teruggaaf van buitenlandse btw	216

Hoofdstuk 2.

Gerechtelijke vorderingen tot teruggaaf van btw	221
--	-----

§ 1. Vordering na de niet-inwilliging van een verzoek om aftrek of teruggaaf	221
A. Beoogde situatie	221
B. Vorderingstermijn.	222
§ 2. Vordering tot teruggaaf van btw die werd voldaan op verzoek van de administratie	224
A. Beoogde situatie	224
B. Vorderingstermijn.	224
Bijzonderheid.	225
§ 3. Vordering tot aftrek of teruggaaf van btw die verband houdt met een navordering van de administratie	227
§ 4. Vordering na een weigering tot teruggaaf van buitenlandse btw	231
§ 5. Vordering tot teruggaaf na onwettigverklaring van btw-wetgeving door het Grondwettelijk Hof of na een arrest van het Hof van Justitie ..	232
Teruggaaf van te veel aangerekende btw.	232
Eerbiediging van de neutraliteit van de btw.	234

Hoofdstuk 3.

Procedures in kortgeding	237
---------------------------------------	-----

Hoofdstuk 4.

Verzoeken om kwijtschelding of vermindering van boeten 239

- § 1. De oplegging van administratieve btw-boeten 239
 - A. Wettelijke grondslag 239
 - Objectieve bepaling van de btw-boeten en hun verminderingen . . . 239
 - Situaties waarin er geen boeten kunnen worden opgelegd 242
 - B. Motiveringsplicht 243
 - C. Eerbiediging van de evenredigheid door de administratie zelf 244
- § 2. Betwisting van de administratieve btw-boeten 245
 - A. Een gratieverzoek 245
 - B. Rechterlijke toetsingsbevoegdheid 247
 - C. Vermindering of kwijtschelding van btw-boeten: inachtneming van specifieke evenredigheidsredenen 252

Hoofdstuk 5.

Verzoeken om kwijtschelding of vermindering van de intresten 259

- Redenen voor de volledige kwijtschelding of de gedeeltelijke vermindering . . 259
- Rechterlijke bevoegdheid 260